

➤ Підвищення фінансової грамотності населення, шляхом подальшої реалізації Програми підвищення фінансової грамотності населення, розроблення Стратегії з підвищення рівня фінансової грамотності населення України.

➤ Підняття рівня довіри населення до банківських установ, що варто здійснювати через стабілізацію курсу національної валюти, збільшення капіталу банків за рахунок зростання статутного фонду банку, безумовне і своєчасне відшкодування вкладів у проблемних банках за рахунок Фонду гарантування вкладів фізичних осіб в межах законодавчо затвердженого ліміту.

➤ Розробка банками нових видів послуг, депозитних програм та продуктів для клієнтів;

➤ Вдосконалення законодавства щодо регулювання депозитної діяльності.

➤ Вжиття заходів щодо зменшення дефіциту Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, шляхом збільшення ресурсної бази Фонду.

➤ Розвиток страхового ринку, в тому числі недержавного пенсійного страхування.

Отже, ефективне функціонування ринку депозитів необхідне для забезпечення економічного зростання країни, нормального функціонування банківської системи України, регулювання грошової маси в країні, підвищення ліквідності та платоспроможності банків, виконання ними розрахунково-кредитних операцій та збільшення спектру банківських послуг.

Література:

1. Бартош О.М. Депозити фізичних осіб: проблеми сьогодення/ О.М. Бартош// Ефективна економіка – 2017. - №5 – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5599>

2. Грошово-кредитна та фінансова статистика // Офіційний сайт НБУ. – Електронний ресурс. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415

3. Грошово-кредитна статистика за вересень 2017 року статистика // Офіційний сайт НБУ. – Електронний ресурс. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=56820664

4. Динаміка депозитів у банках України станом на 01.01.2016 р.– Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://vashbankir.com/analytics-banking/dynamics-deposits.html?hl=uk>

5. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності: монографія/ О.В. Дзюблюк, В.В. Корнеєв, В.І. Міщенко та ін.; за ред. д.е.н., проф.. О.В. Дзюблюка. – Тернопіль: ФОРМ Осадца Ю.В., 2017. – 298 с.

Ірина МЕЛЬНИЧУК

*студентка навчально-наукового інституту інноваційних освітніх технологій
освітня програма «Банківська справа»*

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри банківської справи Стечишин Т. Б.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ

Необхідність прискорення процесу формування інвестиційних ресурсів у світовій економіці призвела до істотних змін у банківських системах зарубіжних країн. Основні тенденції цих явищ частково відобразились у посиленні концентрації, зростанні та універсалізації банків, загостренні конкурентної боротьби серед окремих груп фінансових посередників, що було спрямовано на пом'якшення або повне скасування обмежень у сфері інвестиційної діяльності. У країнах із ринковою

економікою банки здебільшого виконують функції кредитора та інвестора одночасно. Такого типу універсалізм і потреба подальшої інтеграції банківського сектору у світовий фінансовий простір створюють концептуальну проблему вибору не лише моделі розвитку банківської інвестиційної діяльності, а й розвитку національної економіки на перспективу, що зумовлює актуальність і необхідність вивчення зарубіжного досвіду у сфері банківських інвестицій. У цьому підрозділі ми розглянемо і проаналізуємо моделі організації діяльності банків у сфері інвестицій.

У світовій практиці сформувалися своєрідні моделі та підходи до організації банківської інвестиційної діяльності. Відомі три основні моделі побудови банківських систем: сегментована (американська), універсальна (німецька) і мішана. Основні відмінності цих моделей полягають у рівні універсалізації і спеціалізації кредитних інститутів, формах і джерелах фінансування реального сектору, рівнях диверсифікації інвестиційних портфелів банків і підприємств. В їхній основі лежить специфіка розподілу фінансових ризиків. В американській моделі ризики максимальною мірою розподілені на комерційні та інвестиційні і диверсифіковані через систему фінансування підприємств шляхом випуску цінних паперів, а також кредитування спеціалізованих інвестиційних банківських і небанківських установ. У німецькій моделі контроль над ризиками забезпечується універсальними комерційними банками, які одночасно виступають кредиторами реального сектору і головними учасниками фінансового ринку.

Універсальна модель характеризується найактивнішою роллю банків (порівняно з фінансовими інститутами) на фондовому ринку. У межах цієї моделі установи банків є основними суб'єктами фінансового ринку, що здійснюють вкладення в державні та корпоративні цінні папери (акції та облігації нефінансових установ), здійснюють андеррайтинг, займаються дилерською та брокерською діяльністю, на відміну від американських банків. Цю модель ще називають німецькою, оскільки вона в найбільш досконалому варіанті діє в Німеччині, де установи банків протягом тривалого часу контролюють великі пакети акцій промислових корпорацій.

Перевагу універсальної моделі вбачають у можливості відокремлення ризику за операціями з цінними паперами від ризику за традиційними банківськими операціями, а перевагою американської (небанківської, або сегментованої) моделі вважають наявність ефекту диверсифікації банківської діяльності, що підвищує конкурентоспроможність банків на ринку цінних паперів.

Крім вищеперелічених, у світі також існують моделі, які базуються на традиціях. Найбільш класичним прикладом такої організації участі банків на ринку цінних паперів вважають японську модель. В Японії основну частину банківського інвестиційного портфеля займають державні облігації. Крім цього, значні кошти інвестуються і в муніципальні облігації та облігації великих промислових підприємств. Загалом, можна зазначити, що в Японії побудована модель, яка не орієнтована на вимоги Базельського комітету, а спрямована на інтеграцію банківського і промислового секторів.

Викликає зацікавлення й інвестиційна діяльність банків ісламських країн (так звана ісламська модель), яка формується під впливом релігійних принципів, що вносить відповідні корективи у кредитно-інвестиційну діяльність банків. Така модель характерна для Саудівської Аравії, Кувейту, Пакистану, Ірану, Малайзії та інших країн. Ісламська модель має низку особливостей, а також застосування особливого підходу до ведення фінансової діяльності. По-перше, ісламські фінансові установи базують свою діяльність не на кредитуванні, а на інвестиціях. По-друге,

фінансування інвестиційних проектів, на відміну від інвестиційного кредитування, здійснюється через пайові схеми, в яких фінансові установи виступають учасниками угоди і спільно з клієнтом розподіляють як прибутки, так і збитки. По-третє, залучення ресурсів здійснюється за допомогою пайових контрактів на довірчих засадах. По-четверте, ісламські фінансові установи намагаються уникати невизначених ситуацій, що можуть призвести до значних збитків. Це зумовлює формування резервів за фінансовими операціями в достатніх обсягах [1].

Обираючи ту чи іншу модель організації банківської діяльності для України, не доцільно переносити повністю досвід зарубіжних країн, а лише ті елементи, які забезпечать банкам максимальну конкурентоспроможність на ринку і сприятимуть забезпеченню сталого економічного зростання та розвитку. У ході формування банківської системи України виявляються ознаки певної близькості до німецької моделі універсального комерційного банку, за якою банки, будучи основним кредитором реального сектору, мають можливість володіти пакетами акцій нефінансових підприємств. Також спостерігаємо формування мішаної моделі організації інвестиційної діяльності банків [2]. Якщо врахувати загальноекономічну ситуацію в Україні, де ринок фінансових послуг не досяг такого рівня розвитку, як у зарубіжних країнах із ринковою економікою, і не відіграє суттєвої ролі у формуванні та перерозподілі капіталів, то очевидним стає те, що в таких умовах банки змушені дотримуватися принципу диверсифікації діяльності та здійснення всіх видів банківських операцій, характерних для універсальних банків. Прояв загальної тенденції до універсалізації в українській економіці викликаний тим, що універсальні банки мають ширші можливості розвитку в умовах нестабільної економічної ситуації.

Таким чином, стереотип діяльності банківських установ зарубіжних країн із стабільним фінансовим ринком поки що не може бути повністю застосований у вітчизняних умовах, проте вивчення світового досвіду щодо банківської діяльності у сфері інвестиційного бізнесу дозволяє виділити відповідні форми і методи, які можуть бути апробованими в Україні.

Література:

1. Банківська діяльність у сфері інвестицій: проблеми розвитку, напрями вдосконалення, механізми управління: монографія / кол. авт.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Б. І. Пшика. – К.: УБС НБУ, 2015. – 398 с.

2. Стечишин Т. Банки як інституційні учасники фондового ринку / Т. Стечишин // Наука молода: зб. наук. праць молодих вчених Тернопільського національного економічного університету. – Тернопіль: «Економічна думка» ТНЕУ, 2007. – Вип. 7. – С 60-65.

Христина МЕНДЛЮК

студентка факультету банківського бізнесу,

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри банківської справи Сороківська З.К.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ

На сучасному етапі розвитку ринкової економіки підвищена увага спрямовується на функціонування фінансово-кредитної і, зокрема, банківської системи та діяльності комерційних банків. Сутність банківського бізнесу та його характерні риси є визначальними в складному комплексі відносин, що виникають у сфері діяльності, пов'язаної з отриманням прибутку.